No. 1497 Zaterdag 7 September 1912. 29ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
Redactie en Administratie
Oud No. 223. Nieuw No. 4.
Waterkant, Overzijde.

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire. Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10.— pa anja
Un numero sol fl. 0.15.
Anuncio di 1 te 7 regel f 0.50 cada regel mas 7½ cts.

ONZE HANDEL
en
De Hoedenindustrie.

Naar aanleiding van het bericht, voorkomende in de Nederlandsche Bladen, dat door den Minister van Koloniën een deskundige naar Curaçao zal worden uitgezonden, ten einde de hoedenindustrie technisch voor te lichten, schreven wij in ons Nummer van 24 Augustus ll.: „Wat voor deskundige of dat zijn zal? Op vlechtgebied bezitten wij een allezins bevoegden deskundige in de persoon van den Heer H. J. Cohen Henriquez. We hopen, dat het een deskundige op handelsgebied van de hoedennijverheid zijn zal. De handel staat nog veel te los naast, soms zelfs vijandig tegenover deze volksindustrie, en dat moet en kan zeer zeker verbeterd worden."

Onze geachte Collega's *Boletin Comercial* en *El Imparcial* bewezen ons de eer deze woorden in het Spaansch te vertalen en in hunne bladen te reproduceeren, waarvoor bij deze hun onze beste dank wordt gebracht, daar zij hierdoor onze gedachte meer onder den aandacht van de Curaçaosche Kooplieden gebracht hebben. Slechts één der Curaçaosche Handelaren heeft er publiek op gereageerd met een ingezonden stuk in *El Imparcial*, over welk laatste feit wij ons van harte verheugen, daar het ons gelegenheid biedt onze gedachte wat breeder te ontvouwen.

Eerst echter een woord van dank aan den geachten Inzender, *Un Comerciante*, voor zijn hoogst welwillenden toon tegenover ons; een vruchtbaar debat kan hier misschien het gevolg van zijn, en dan hebben wij ten minste één der vele kooplieden tot onze opinie overgehaald.

Wij zullen beginnen bij het begin en eens breeder omschrijven, wat wij eigenlijk bedoelen met de woorden: „De handel staat nog veel te los naast, soms zelfs vijandig tegenover deze volksindustrie."

Un Comerciante merke hier op, dat wij niet geschreven hebben: de handel is deze industrie soms vijandig, maar: de handel staat nog veel te los NAAST, soms zelfs vijandig TEGENOVER deze volksindustrie. De tegenstelling van *naast* en *tegenover* is hier hoofdzaak, het *vijandig* is bijkomend, als noodzakelijk gevolg van het tegenover staan.

Wij hebben dus niet zoozeer willen zeggen, dat de Handel vijandig is aan de Industrie, dan wel, dat de Handel nog te weinig vriendschappelijk SAMENWERKT, nog te weinig geregelde aansluiting zoekt bij de nijverheid ter verkrijging van één gemeenschappelijk doel; wij bedoelden, dat de Handel nog te veel los er naast staat, en geheel op zich zelf werkt voor eigen particulier doel en daardoor soms in conflict komt met de belangen der Nijverheid en gevolgelijk soms den indruk wekt vijandig daaraan tegenover te staan.

Ziehier dus de breedere omschrijving onzer korte gedachte.

Meermalen hebben wij reeds gelegenheid gehad te wijzen op het groote voordeel der hoedenindustrie, dat namelijk nijverheid en handel, scheepvaart en landbouw daarbij gelukkig samenwerken tot de economische verheffing, het financieel sterker maken van alle lagen en standen onzer kleine Maatschappij. Dàt is de groote beteekenis dezer volksindustrie, dat zij algemeene, dat is, volkswelvaart brengen kan.

En wanneer nu de landbouw niet samenwerkt maar slecht stroo levert, werkt de landbouw tegen.

Als de scheepvaart het stroo slecht verscheept, nat laat worden of vuil, en daarbij nog te hooge vrachten eischt, werkt ook de scheepvaart tegen.

Zoo de nijverheid niet met alle krachten streeft telkens beter product te leveren, en precies te geven wat de koopers vragen, verlaagt en vernietigt de industrie zich zelf.

Maar ook de handel, die èn landbouw, èn scheepvaart, èn nijverheid ten slotte beheerscht, omdat hij de machtigste is van allen, staat vijandig tegenover de algemeene belangen, tegenover de *volks*welvaart, als de handel slechts uit is op *eigen* voordeel voor den handel alleen en zich niet bekommert om de belangen van landbouw, scheepvaart en nijverheid.

Is het nu vriendschappelijke samenwerking, als Handel geen rekening houdt met het slechte stroo door Scheepvaart en Landbouw ingevoerd? Is het billijk het sorteeren van het stroo aan Nijverheid te beletten en evenveel geld te vragen voor minderwaardig als voor goed stroo?

O! als de Handel wilde, kon hij deze volksindustrie zoo krachtig bevorderen, zich zelf en onze geheele Maatschappij daardoor financieel versterken!

Het geheim ligt in het aanmoedigen en bevorderen van beter werk. De slechte hoeden van No. 1 bijv. worden misschien iets minder betaald dan de goede van No. 1, maar zeer zeker worden de betere producten dezer soort niet duurder betaald dan de gewoon goede van dezelfde soort. Waar is nu de aansporing voor Nijverheid om vooruit te gaan en zich in te spannen tot beter werk? Dit gebrek aan steun valt zij weer terug tot de oude sleur; de vlechtsters, die vroeger beter werk leverden, knoeien thans er weer op los, omdat 't meerdere werk toch niet betaald wordt.

Dat uitblijven van duurder betalen voor fijner werk houdt de volksindustrie tegen, is dus vijandig aan de *volkswelvaart*.

En toch zal de Handel zelf slechts bloeien als het volk wel vaart, als het volk koopkrachtig wordt, financieel sterk. De verschillende takken van nijverheid, handel, landbouw en scheepvaart kunnen slechts bloeien en vruchtdragen, als de boom zelf, de menschelijke maatschappij, kerngezond zich krachtig voedt en bestand is tegen vreemde invloeden? Is *Un Comerciante* het in zoo ver met ons eens? Dan zullen wij de volgende week nog een stapje verder zetten in de goede richting: krachtige ontwikkeling der volkswelvaart door gelukkige samenwerking van Handel, Nijverheid, Landbouw en Scheepvaart.

Moet dat zoo blijven?

„De Tijd" van 9 Augustus ll. heeft in het Tweede blad een mooi artikel van Pater van den Tempel opgenomen, waaraan wij gaarne door overname meerdere publiciteit geven. Het is goed, dat Curaçao zijn vrienden leere kennen.

„Terwijl ik deze dagen aan het snuffelen was in de eerste jaargangen van „De (n) Godsdienstvriend", het niet genoeg te prijzen tijdschrift, waardoor de beroemde bekeerling Le Sage ten Broek zoo onnoemelijk veel heeft bijgedragen tot de emancipatie der Roomsch Katholieken in de eerste helft der vorige eeuw, trof mij een schrijven, daarin opgenomen, van een missionaris van Curaçao, genaamd pater J. Stöppel. Ziehier den inhoud:

Bonaire, den 20sten Juni, 1818.

Waarde Broeder en Zuster!

Thans zit ik, gelijk gij ziet, op een ander eiland, tien of twaalf uren, aan deze zijde van Curaçao. Het is heden de vijftiende dag, dat ik hier ben, en denk, dat ik er nog wel tien weken zal noodig zijn. Er zijn twee kerken, drie of vier uren van elkander verwijderd. Aanstaanden Vrijdag denk ik weder met pak en zak te zullen opbreken naar de benedenkerk. Men moet een zeer hoogen berg over. De menschen zijn alhier van eenen besten aard, onkundig, doch zeer leerzuchtig. Intusschen zijn zij doodarm. Men klaagt hij u over armoede; maar er is, mijns bedunkens, geen land onder de zon, dat armer zijn kan, en waar de noodzakelijkheden tot 's menschen leven meer ontbreken dan hier. In vijf achtereenvolgende jaren, is de oogst van de Maïs, zoo heet het koorn van dit land, mislukt. Men lijdt in den volsten zin honger, en is nog blijde, als men voor eene kan Maïs, zijnde iets meer dan drie stuivers Hollandsch, landswerk in de zoutpan, een' allerzwaarsten arbeid, kan bekomen. De aarde levert niets op dan eenige struiken en doornen; men ziet geen groen, dan eenige bladen aan de struiken, enz."

Dit werd geschreven in het jaar 1818, dus bijna een eeuw geleden.

Iets van geheel anderen aard, wat den vorm betreft, doch als karakteriseering van Curaçao's ellendigen bodem van gelijke strekking, vond ik in Neerlandia het „Orgaan van 't Algemeen Nederlandsch Verbond." (Juli-Aug. 1905, Curaçao-Nummer), waar de zeereerw. heer Victor Zwijsen, toen nog rector van het Colegio Santo Tomas, een schets geeft van „Curaçao in vogelvlucht." In dit geestig en boeiend geteeld overzicht lezen we onder meer: „De eerste gouverneur van Curaçao, Juan de Ampuez, schreef reeds in 1513, dus reeds 14 jaar na de ontdekking van Curaçao, naar Spanje, dat men Curaçao maar gerust moest houden voor een nutteloos eiland. Hij. Gouverneur, had er op last van zijn Gouvernement reeds duizenden dukaten aan besteed, maar er nog geen halven cent (muravide) van terug gezien".

Dit werd geschreven in 1513, dus nu vier eeuwen geleden.

Na het lezen van zulke getuigenissen, die over eeuwen loopen en gemakkelijk met honderden konden vermeerderd worden, is het begrijpelijk, dat menigeen, wien niet alleen de belangen onzer koloniën ter harte gaan, maar ook slechts een sprankel van menschelijkheid is overgebleven, de vraag op de lippen komt: „Moet dat alles zoo blijven?" Is dat nu noodzakelijk, dat misschien nog eeuwen lang een dertig duizend menschen, wel geen volslagen honger dan toch gebrek lijden aan de noodzakelijkste levensbehoeften, gelijk dat nu reeds héét plaats gegrepen gedurende de laatste vier eeuwen?

Want, laten we dit aanstonds vooropstellen, de radicale oplossing dezer vraag kan niet gegeven worden door de particuliere liefdadigheid. Men begrijpe mij goed. Wij hebben geen woorden genoeg van lof voor de edele menschenvrienden, die zoowel in de kolonie als in het moederland reeds gedurende eeuwen door ruime giften in de chronische ellende van de arme Curaçaosche eilanden getracht hebben te voorzien. En nu die ellende weer ten top is gestegen en er een werkelijke hongersnood heerscht, sporen wij met aandrang onze landgenooten aan, om, op het voorbeeld van het koninklijk huis, door milde giften in dien bitteren nood te hulp te komen; want honger moet onmiddellijk gestild worden.

Doch onze bedoeling reikt verder. Een ieder zal toegeven, dat de aalmoes, hoe schoon en verdienstelijk in zich zelf, slechts uitzondering moet blijven en geen geregeld middel moet worden, waardoor het grootste gedeelte van een bevolking moet op de been gehouden worden. En dit om een dubbele reden.

Ten eerste het werkt vernederend en verlammend op een gansche categorie van menschen, wanneer zij, in plaats van door noesten en eerlijken arbeid zich zelf op te werken tot een menschwaardig bestaan, steeds de bedelende hand moeten uitgestrekt houden, om in de noodzakelijkste behoeften voor zich en de hunnen te voorzien. En dit klemt nog meer, waar het, zooals op de Curaçaosche eilanden, een negerbevolking betreft, die toch reeds door haar slaafsche natuur en half-fatalistische levensopvatting geneigd is tot indolentie en tot een ongebruikt laten-liggen van de beste krachten en energieën, die toch in elk menschenhart aanwezig zijn.

Maar bovendien, de aalmoes, hoe ruim ook geschonken, kan toch nooit in al de behoeften en redelijke eischen van een gansche bevolking voorzien. Handel en nijverheid, door een geschikten bodem opgewekt en in stand gehouden, moeten de bronnen zijn, waaruit geregeld de welvaart van een volk voortvloeit. Daarvoor bestaan geen surrogaten.

Nu is de vraag: bezit de Curaçaosche kolonie dezen geschikten bodem?

Afgaande op boven aangehaalde en zoovele andere getuigenissen, moet men er bijna aan wanhopen. En dit gebrek aan vertrouwen wordt nog grooter, wanneer men de geschiedenis naslaat van onze Antillen, en men dan ziet, dat de beste pogingen van mijnbouw, land-cultuur, veefokkerij of welken tak ook van het menschelijk bedrijf, steeds tot magere resultaten leidden, of als geheel vruchteloos na korter of langer tijd moesten worden opgegeven. De aan regen zoo arme bodem doet in den letterlijken en figuurlijken zin elke levenspoging verdorren en verdrogen en men moet die rood-verbrande klip, die men Curaçao noemt, van nabij gezien hebben, om voor goed elke hoop op leven en bloei te laten varen.

Dit is weinig bemoedigend, maar de vraag dringt nog krachtiger aan. „Moet dat zoo blijven?" Is het geen in treurige misstand, dat, terwijl er elders zooveel welvaart en zelfs overvloed is, hier op onze Curaçaosche eilanden door duizenden menschen zoo goed als geregeld ellende wordt geleden en dat ten gevolge van een tot onvruchtbaarheid gedoemden bodem?

Ieder zal antwoorden: neen zoo mag en kan het niet blijven.

Maar hoe nu verbetering gebracht? Hadden wij geen rekening te houden met onze nationale eer, het antwoord ware kort en goed: verkoop de Curaçaosche kolonie aan een machtiger Staat, bijv. Engeland of Duitschland; die zullen met reusachtige kapitalen Curaçao dwingen tot een zekere welvaart, die onder het meer spaarzaam regiem van ons vaderland niet kon bereikt worden.

Hadden wij rekening te houden noch, met onze nationale eer noch

---

FEUILLETON.

Twee Onschuldigen.

Ik heb drie-en-twintig jaar geleefd. Tot voor een week had ik nog niet mijn geloof in de vrouwen verloren, het onschuldige, reine wezen. Maar nu! Luister: 't Is niet veel meer dan een week geleden, dat mijn zuster (die juist twintig jaar is) een vriendin meebracht om eenige dagen bij haar te verblijven. Die vriendin was een-en-twintig. Zij was zacht en onschuldig, met lieve, grijze oogen, die tot mij opzagen in vriendelijke bewondering en mij deden gevoelen, hoe mannelijk het is een man te zijn.

Zij was klein — en ik ben groot. En zij had 't schoonste haar dat ik ooit gezien heb. Het was een rijk rood kastanjebruin, zoo ge wilt, maar zij noemde het rood en 't was heerlijk om aan te zien.

Zij was 't liefste kindje, dat men zich kan denken. En zij luisterde verbaasd naar mijne verhalen van overwinningen op het cricketveld en op de rivier; die ik weergaf met gepaste bescheidenheid. Bij gelegenheid vertelde zij mij het een en ander van wat haar broeders hadden gedaan (zij bezat er namelijk vier) en ik bemerkte meer dan ooit, dat zij den mannelijken man bewonderde.

Mijn broer, twee jaar jonger dan ik, keerde juist terug van een uitstapje naar Schotland. Hij verhaalde van zijn avonturen en de grappen, die ze hadden uitgehaald. En de grijze oogen, van Eunice (dat was haar naam —een lieflijke meisjesnaam) fonkelden, glimlachten weer bewonderend. Ik hield veel van haar. Mijn broer zeide, dat hij ook van haar hield. Mannelijke, brutale kerels als wij waren, genoten wij van haar zachtheid.

Op Dinsdag-avond moest zij ons verlaten, en ik bood aan, haar per velo naar huis te brengen, een afstand van zeven of acht mijlen. Even voor wij tot het vertrek gereed waren, merkte ik, dat mijn zuster en Eunice druk met elkaar praatten. Ze zagen telkens naar mij; ze lachten — en ik zag dadelijk wat er aan haperde.

— Wat is er aan de hand? vroeg ik heel ernstig.

—O, ik wist wel, dat hij 't zou vragen, zeide mijn zuster. Maar wij vertellen het u niet!

—Gij zult het vanavond wel merken, zeide Eunice en beiden lachten vroolijk.

'T Was te gek. Zij waren beiden te volmaakt onschuldig om goed te kunnen samenzweren. Ik raadde onmiddellijk waar 't om ging.

—Kom, zeide ik, vertel 't mij maar, gij lui hebt zeker een grapje uitgehaald met ons bed? Een oude kostschoolgrap.

Zij lachten weer, bloosden en schudden hare kopjes.

—Hoe raadt gij dat? vroegen zij.

—Maar beloof ons eerlijk, dat ge het niet aan Douglas (mijn broer) zult vertellen. Wij bedoelen u niet, maar wij willen enkel een grapje met Douglas. Hij vertelde immers zelf, dat zij in Schotland de lui daarmee plaagden, 't bed zoo op te maken, dat ze er niet in konden. Zult ge het hem eerlijk niet verklappen?

Dat beloofde ik plechtig.

—En, zeide mijne zuster, ge moet hem het eerste te bed laten gaan.

—Laat dat maar aan mij over! Ik zal van avond pleizier hebben.

Ik had een aangenaam tochtje met Eunice. Toen ik haar veilig had gebracht bij haar familie, dankte zij mij allerliefst, en bij het afscheid nemen zeide ze nog:

—Denk aan van avond. Laat Douglas er het volle pleizier van hebben.

—Dat beloof ik u, zeide ik oprecht.

—Zeg aan Millie, dat ze mij vooral schrijft of ons grapje succes heeft gehad.

—Daar behoeft ge niet aan te twijfelen, zoo meende ik.

Toen zeiden we elkaar vaarwel en ik reed langzaam naar huis, vol schoone gedachten.

Dien avond ging de familie bijtijds naar bed. Om half 11 waren Douglas en ik nog alleen.

—Willen wij ook maar gaan slapen? vroeg ik hem.

—Ja, zeide Douglas vol geestdrift; laten wij gaan. Wij stonden op.

—Drommels! riep Douglas; ik vergat dat ik nog een paar briefkaarten moest schrijven. Ga gij maar vooruit; ik volg binnen vijf minuten.

—Neen! zeide ik. Dan wacht ik liever op u, ik rook nog een sigarette.

met den ingeboren trek van den mensch tot zijn geboortegrond, men zou het voorstel overwegen van een algemeene emigratie der eilandenbewoners naar Venezuela en andere naburige Zuid-Amerikaansche Staten, waar geen dertigduizend, maar zelfs dertig millioen menschen volop voedsel en welvaart konden vinden. Want het is op zich zelf genomen toch een dwaasheid, hier honger te lijden, terwijl aan den overkant der Caraïbische Zee het voedsel voor het grijpen ligt.

Doch dit zijn — ik weet het — onbereikbare voorstellen. Toch is het begrijpelijk, dat zij in den geest komen van ieder, die van de heerschende ellende op onze Nederlandsche Antillen is getuige geweest.

Of er dan een bereikbaar voorstel ter verbetering is?

Waar zoovele ervaren politici, specialisten op koloniaal gebied en andere competente mannen niet slechts hun plannen en voorstellen hebben meegedeeld, maar zelfs metterdaad pogingen tot verbetering en opbeuring van handel en nijverheid hebben in het werk gesteld, ontbreekt het mij, als buitenstaander — het spreekt van zelf — aan de noodige kennis en bevoegdheid, een afdoend middel ter verbetering aan de hand te doen. Er zou misschien een groote stap in de goede richting worden gedaan, als onze Nederlandsche regeering met groot kapitaal en op groote schaal zelf ter hand nam, wat het klein kapitaal en de particuliere onderneming, trots de beste bedoelingen en de wakkerste pogingen, tot geen beteekenend resultaat konden brengen.

Of onze regeering echter geneigd en in staat zou zijn, groote sommen te besteden voor een kolonie, die nooit een batig saldo, doch steeds een jaarlijksch deficit, aan het moederland weet aan te bieden?

Mag dit echter een reden zijn, om een gansche kolonie tot in onafzienbare tijden aan ellende en armoede ten prooi te laten?

Of weet iemand een betere oplossing?

Daar vraag ik dringend om. Want de bedoeling van dit artikel is geenszins een allesbevredigend antwoord te geven op dit nijpende vraagstuk — daartoe acht schrijver dezes zich onbevoegd — doch de bedoeling is, nog eens de aandacht van velen in den lande op dit vraagstuk te vestigen, opnieuw de bevoegde mannen en autoriteiten te bewegen hun denkbeelden ter verbetering wereldkundig te maken en zoo den weg te banen voor een oplossing, die ter wille van de menschelijkheid en van onzen naam als koloniale staat noodzakelijk komen moet.

Want van de groep der Nederlandsche Antillen geldt niet het trotsche woord, dat het „zich daar slingert om den evenaar, als een gordel van smaragd", maar wel, dat het verzengd en verbrand wordt door een tropischen zonnegloed, dat nooit of zelden een malschen regen den gloeienden rotsbodem verkwikt en het tragisch woord van den profeet Jeremias daar werkelijkheid wordt: „aquam nostram pecunia bibimus" „ons drinkwater hebben wij voor geld moeten drinken". En dat is de grootste ramp die een volk kan treffen; maar wee dat volk, als die ramp zich bestendigt, gelijk zulks geschiedt op de arme eilanden van Curaçao.

P. VAN DEN TEMPEL. O. P.

Directeur van het liefdewerk voor Curaçao.

ZWOLLE.

NASCHRIFT DER REDACTIE van *De Tijd*: Om al aanstonds aan het verlangen van den Eerw. schrijver te voldoen, wijzen wij hier op twee middelen, die den toestand merkelijk zouden verbeteren.

Vooreerst het bespoedigen van de ontginning der rijke phosphaatlagen op Curaçao en tweedens de hoedenvlechterij.

Wat het eerste betreft, hoelang duurt het nu al dat men tobt met den Engelschman John Godden? Hoelang is men nu al gereed met de Curaçaosche mijnwet, die onteigening mogelijk maakt? Als die zaak nu met bekwamen spoed geregeld werd, zouden honderden werklieden, die nu grootendeels afhangen van een zeer onzekeren oogst, hun brood kunnen verdienen, gelijk dat op Aruba het geval is. Op het eiland Aruba is de ellende veel minder groot; omdat daar altijd werk te vinden is in mijnen en mijnwerken. Dat is ten minste één der redenen, die de betrekkelijke welvaart van Aruba verklaren, ofschoon we gaarne toegeven, dat er nog wel andere redenen ter verklaring bestaan als grootere werkzaamheid der bevolking, hooger peil van zedelijkheid e. a.

Wat het hoedenvlechten betreft, dit kan voor Curaçao een bron van welvaart worden en is het reeds gedeeltelijk. Waarom is op het hoofdeiland Curaçao dit jaar de ellende veel geringer dan op het eiland Bonaire? Dat is niet alleen toe te schrijven aan de nabijheid der hoofdplaats, Willemstad, waar de liefdadigheid der ingezetenen zich schitterend doet gelden, maar ook in hooge mate aan de ontwikkeling der hoedenindustrie. Deze staat op Bonaire op veel lager peil en de gevolgen hebben zich dit jaar verschrikkelijk doen gevoelen.

Bloei van het mijnwezen en der hoedenindustrie, ziedaar twee zaken die al aanstonds de bevolking onafhankelijk zouden kunnen maken van de onvruchtbaarheid des bodems.

De handel kan daartoe insgelijks medewerken; doch deze beperkt zich voornamelijk tot de hoofdplaats Willemstad en de werklieden uit den omtrek der stad profiteeren daarvan; de verder afgelegen dorpen en plantages in veel mindere mate. Op den vraag van den Eerw. schrijver: moet dat zoo blijven? kan dus geantwoord worden: Neen, dat behoeft zoo niet te blijven, ofschoon men zich in die verre streken bij de eigenaardigheden der bevolking, van het klimaat en van den bodem, zich altijd op teleurstellingen moet voorbereid houden.

Nog eens: Wat moet voor Curaçao gedaan worden?

Met groote belangstelling heb ik het stuk van den zeereerw. pater P. v. d. Tempel O.P. in uw blad van 9 Aug. ll. gelezen.

Moet dat zoo blijven? was een vraag, die geëischt werd door de ellende in Curaçao, Bonaire en Aruba geleden.

De hartelijke sympathie, die Curaçao dezer dagen heeft ondervonden, de algemeene deelneming en de spoedige hulp door het toevloeien van giften, zooals nooit te voren, heeft bewezen dat wij belang stellen in het lot van de 50 duizend bewoners van Curaçao, die evengoed als wij Hollandsche burgers zijn en ook van Holland verwachten dat zij beschermd zullen worden tegen de grootste vijanden: honger dorst.

Wat moet voor Curaçao gedaan worden? De twee middelen, die de redactie van „De Tijd" aangeeft, zijn middelen die den toestand merkelijk zouden verbeteren, maar zij zijn niet afdoende.

De redactie moet het mij niet euvel duiden, wanneer ik haar woorden niet onderschrijf. „Bloei van het mijnwezen en der hoedenindustrie, ziedaar twee zaken, die al aan stonds de bevolking onafhankelijk zouden kunnen maken van de onvruchtbaarheid des bodems."

M.i. zou bij bloei van mijnwezen en hoedenindustrie zich nog kunnen en zeker nu en dan laten gevoelen, gebrek aan water en zoo sterk dat én bevolking èn veestapel er zwaar onder zouden lijden.

Op de vraag van den zeereerw. P. v. d. Tempel: „Moet dat zoo blijven?" moet m.i. geantwoord worden. Ja, zoolang er niet voorzien wordt in toevoer van water. Dat de regen periodiek uitblijft, is door de geschiedenis gestaafd. Op vaste regentijden kan men in Curaçao niet rekenen. Er worden meer jaren aangeteekend zonder oogst of met bijna niets, omdat er geen regen gevallen is, dan goede jaren d.w.z. jaren, waarin een goede oogst kon vergaard worden.

Nu neem ik aan dat men op Curaçao desnoods een of ander jaar zou kunnen leven, ook zonder oogst, daar men voedsel voor menschen en vee van het vaste land voor veel geld zou kunnen aanvoeren, als het mijnwezen en de hoedenindustrie tot het hoogste punt waren opgevoerd. Toch begrijpt ieder, vooral die Curaçao van nabij kent, dat op een of andere wijze moet voorzien worden in drinkwater voor menschen en vee en om die reden schijnt mij de watervoorziening de eerste en noodzakelijkste eisch, d.w.z. de hoofdzaak.

Dat is de vraag, die moet worden bestudeerd, die zoo spoedig mogelijk moet worden opgelost.

Zou het antwoord op deze vraag ontkennend zijn, dan zullen wij jaren van ellende, van dorst blijven beleven, ook al bloeit mijnwezen en hoedenindustrie.

Bij het oplossen van deze vraag moet men zich niet blind staren op de onkosten. Laat de onkosten ons niet afschrikken, want het leven gaat boven een millioen, of hebben zij geen recht op leven onder de Hollandsche vlag?

Daarenboven zou het best kunnen blijken, dat het kapitaal, zóó besteed, goede rente zou afwerpen en ook de watervoorziening dienen kan tot het productief maken van den grond.

Hoe komt men nu aan water op Curaçao.

Hier laat ik de deskundigen aan het woord om met raadgevingen ons Curaçao te helpen en te brengen tot een menschenwaardig bestaan.

Volmondig moeten wij erkennen, dat door het systematisch aanleggen van kleine dammen reeds zeer veel goeds is bereikt, zooals de „Amigoe di Curaçao" van 6 Juli l.l. zoo duidelijk aangeeft Maar dammen zonder regen baten niet en op Curaçao blijft, de geschiedenis bewijst het, de regen soms jaren lang uit.

Zou het niet mogelijk zijn op Curaçao artesische putten te slaan?

Zou het zeewater niet drinkbaar kunnen gemaakt worden en naar verschillende punten van het eiland geleid?

Ik hoor een gelach, ik hoor ook een verwijt. Die oud-ambtenaar schijnt geen idee van geld te hebben.

Ik antwoord er niet op, omdat ik de moeilijkheid begrijp, maar ik herhaal: Ziet niet op onkosten, zij zullen groot zijn, maar het gaat ook om het leven, terwijl ik durf hopen, dat bij genoegzamen toevoer van water de rente van het kapitaal zal worden betaald.

Een oud-ambtenaar.

Naschrift van de Redactie „Amigoe."

Het balletje door den ZeerEerw. VAN DEN TEMPEL opgeworpen begint al aardig te rollen.

Eerst wijst de Redactie van „De Tijd" op de heropening van Sta. Barbara en de bevordering der hoedenindustrie, en nu weer *Een Oud-ambtenaar* op het water-vraagstuk.

Zeer duidelijk heeft de buitengewoon lang aanhoudende droogte het gemis aan goed en voldoende drinkwater, vooral voor Bonaire en Aruba, doen gevoelen, terwijl het telkens mislukken van den maïs-oogst de wensch naar watervoorziening voor irrigatie der velden sterk naar voren bracht.

Hopen wij, dat Bestuur en Regeering het moeilijke water-vraagstuk spoedig tot een goede oplossing brengen. Met het aanleggen van kleine dammen en het graven van putten is men reeds op den goeden weg. Als men nu maar over wat meer geld kon beschikken om het lastig probleem wat sneller op te lossen. Zoo men doorgaat op de wijze waarop het tot dusverre geschiedde, door namelijk slechts betrekkelijk kleine bedragen jaarlijks op de Begrooting te brengen, zal er nog heel wat ellende geleden moeten worden. Waarom door een buitengewone subsidie voor werken voor waterverschaffing de zaak niet wat flinker aangepakt en vlugger afgewikkeld!

Zou de Regeering op deze wijze Curaçao niet willen helpen? Regen kunnen we niet maken, wel kunnen we al het water dat er valt vast houden en niet nutteloos weg laten loopen.

DE DOORVOERRECHTEN
IN HET
PANAMA-KANAAL.

Wij behoeven er geen spijt van te hebben in deze kwestie dadelijk partij voor Engeland gekozen te hebben. Kwamen de regeeringen van Canada en Australië zich officiëel aansluiten bij het Britsche protest, de Europeesche pers stelde zich eenstemmig aan dezelfde zijde en in Amerika zag men de bestrijding in korten tijd geheel van karakter veranderen, zoodat zij daar van een verweer om recht is ontaard in het zoeken naar een middel om, het goede recht ten spijt, toch de bevoorrechting van Amerika door te drijven.

Het Hay-Pauncefote-verdrag, waarover wij twee weken geleden reeds spraken, sluit een bevoorrechting van eenige mogendheid, welke ook, bij de regeling der passagegelden uit. Het desbetreffende artikel zegt: „'t Kanaal zal vrij en open zijn voor alle natiën, op den voet van volkomen gelijkheid, zoodat er geen onderscheid zal kunnen bestaan ten opzichte van een natie of van haar onderdanen, wat betreft de voorwaarden en verplichtingen van het vervoer." Merkwaardig is mede een ander artikel, waarvan Amerika zich ook niet veel heeft aangetrokken: „Het kanaal zal nooit geblokkeerd worden, geen oorlogshandeling zal er worden uitgeoefend, geen daad van vijandelijk optreden veroorloofd zijn." In weerwil van de aangehaalde artikelen heeft het Amerikaansche Huis van afgevaardigden het wetsontwerp aangenomen waarin vrijstelling voor de Amerikaansche schepen wordt vastgesteld, en dit ontwerp was reeds bij den Senaat toen het Britsche protest kwam. Het Huis van afgevaardigden heeft zich op het standpunt geplaatst als zou Amerika alleen gebonden zijn om geen der andere mogendheden te bevoorrechten, daar het Panamakanaal een Amerikaansche schepping is en Amerika dus vrij zou zijn zijn eigen aangelegenheden, zonder bemoeienis van andere landen, te regelen. Daar gelaten de al te vrije opvatting die een wereldkanaal ver buiten het gebied der V. S. als een speciaal Amerik. vaarwater wil beschouwen, laat het Hay-Pauncefote verdrag voor deze opvatting ook geen ruimte. Nadat Amerika op de vingers was getikt, begon het eerst met boos te worden op de Britsche inmenging, maar ongelijk moetende bekennen, zocht het daarna argumenten van laag politiek gehalte, zelfs is gewezen op de forten, die het Kanaal zullen beschermen (zie boven over oorlogshandelingen!) waartoe dienen deze als het niet is om op te komen voor Amerika's recht — onrecht wilden wij schrijven — ? Er is, naar men verzekert, met geld gewerkt om de senatoren in en tot de gewilde stemming te brengen. 't Tractaat heet een verouderd stuk, dat vergeten en te niet gedaan behoort te worden. Met dat al, is de regeling bij den Senaat in overweging gebleven. Mocht zij daar ook een meerderheid vinden, dan zal het voor allen, die belang hebben bij deze Panamakwestie, zaak zijn het Britsche protest te steunen, vóórdat de beslissing over het wetsontwerp in de vereenigde zitting der beide Amerik. huizen valt. Nederland aarzele niet om zijn stem te verheffen voor de belangen, die ook onze handel in het Verre Westen heeft!

Nederland kan wel niet met argumenten spreken, die, naar Amerikaanschen betoogtrant, zoo klemmend zijn als de Engelsche, maar het heeft zijn eigen argumenten in de eerste plaats aan zijn eigen moraal te toetsen en het heeft voor zijn eigen belangen in de eerste plaats zelf op te komen. Het mag er zich daarom wel in verheugen dat Groot Brittanië over middelen meent te beschikken om Amerika tot inschikkelijkheid te brengen, maar ongeacht deze invloed heeft Nederland het zijne te doen om zoo mogelijk het aannemen te voorkomen van een wet, die zeer nadeelig zou zijn voor Nederlandsche belangen, en die, zelfs als zij later ingetrokken mocht worden, toch animositeit gebracht zal hebben tusschen de natiën, die gehoopt hadden een vreedzaam van dezen nieuwen weg gebruik te maken, als zij van het Suez-kanaal hebben mogen doen. De roeping van Nederland is verder ook om, mocht de gewenschte oplossing niet verkregen kunnen worden, met aandrang er voor te pleiten de beslissing te onderwerpen aan de uitspraak van het Hof van arbitrage, dat in Den Haag zetelt.

Wij hebben reeds gewezen op de middelen, die Groot Britt. zou kunnen toepassen om représaillemaatregelen te nemen, door het zeer groote belang dat N.-Amerika heeft bij een onbelemmerd gebruik van de groote Canadeesche kanalen. Thans gaan Amerik. politici zóó ver van gelijkheid van doorvoerrechten in het Panama-kanaal voor te stellen, maar slechts om tevens aan de Amerikaansche maatschappijen een subsidie te geven, waardoor de tolgelden gedekt, ja zelfs overschreden, zullen worden. Zoo ontdoken zou het vraagstuk, meenen wij, inderdaad in een moeilijke verwikkeling gebracht zijn, men kan een mogendheid bezwaarlijk verbieden hare schepen te subsidiëeren, als zij deze wil aanmoedigen een bepaalde route te volgen. De Canadeesche kanalen, een internationale maatregel, of 't Haagsche Hof zullen Amerika dan naar belang of recht moeten doen luisteren, tenzij de Amerik. afgevaardigde Koore zijn voorstel mocht verwezenlijkt zien, betreffende de neutralisatie van 't kanaal en de verdeeling van de kosten van aanleg en onderhoud onder de mogendheden.

Voorloopig heeft Gr. Britt. verklaard niet nader op behandeling van zijn protest aan te dringen; dit beteekent echter niet, dat het van de zaak afziet, veeleer is de bedoeling, dat het de gegeven waarschuwing voldoende acht om Amerika — als het ware nog uit eigen beweging — tot een bevredigende oplossing te doen komen.

Kol. Weekbl.

Kruimkens voor verstand en hart.

Als een vrouw haar best doet om haar man te begrijpen en voor het werk, dat hij doet, belangstelling te hebben, dan is zij zoowel dicht bij zijn geest als bij zijn hart.

Na een half uur had ik drie cigaretten gerookt. Mijn broer had ontdekt, dat hij verscheidene briefkaarten moest schrijven.

—Ge zijt dwaas! bromde ik; wat moet ge met al die briefkaarten? Kon dat niet wachten tot morgen?

—Ik heb morgen veel te doen, antwoorde hij kalm. Maar als ge zoo slaperig zijt, waarom gaat ge dan niet?

—Zeker om tegen een uur of twee door u wakker gemaakt te worden! Dank u wel!

Om twaalf uur was ik half misselijk van het rooken.

—Ik blijf niet langer op! Gaat ge mee?

—In twee minuutjes: ik ben dadelijk klaar.

Ik ging naar de slaapkamer; maar daar nam ik een boek, besloten geduldig te wachten.

Vijf minuten later kwam Douglas werkelijk boven.

— Hé, ik dacht, dat gij dood van den slaap waart.

— Ja, maar ik wilde dit even inzien.

Natuurlijk was ik vast besloten te wachten, om te zien, hoe Douglas de grap zou opnemen.

Maar in plaats van behoorlijk nachttoilet te maken, begon mijn broer op een onbehoorlijke wijze te trullen. Elk stuk moest langzaam nagezien, opgevouwen, gladgestreken worden.

't Was al over half één en ik had het afschuwelijk koud.

— Zeg, gaat ge vannacht niet naar bed? vroeg Douglas eensklaps

— Duivels, kwartier voor één! Ja, laten wij maar onder de wol gaan.

In vijf minuten waren we nu in nachtkostuum. Listig talmde ik, om Douglas het eerst in zijn bed te laten stappen.

Maar mijn broer leek volslagen idioot. Hij beweerde, dat hij iets moest zoeken, dat hij morgenochtend dadelijk noodig had. Het duurde eindeloos. Ik had mijn boek weer genomen en deed of ik las. Elke minuut werd ik kouder en kouder.

Eindelijk kon hij 't ook niet langer uithouden.

— Gaan we nu? vroeg hij.

— Zeker! Ik zal het licht wel uitdraaien.

't Licht was uit. Vol verwachting stond ik naast mijn ledikant. Ik was bereid om te lachen.

Maar er kwam niets.

— Ligt ge er in? vroeg ik eindelijk.

— Neen, ik heb een eksteroog aan mijn linkervoet op reis gekregen. Zijt gij in het bed?

— Neen, zeide ik; ik zoek naar mijn zakdoek. Ik weet niet, waar dat ding zit. Als ik u een raad mag geven, peuter dan niet in het donker aan uw eksteroog.

— Dat doe ik ook niet. 't Is koud. Ik wip er in.

Een minuut — twee — drie.

— Ligt ge nu al? vroeg mijn broer. Zijn stem klonk wat onzeker.

Mijn oogen, aan 't duister gewend, ontdekten, dat hij nog naast zijn bed stond.

— Waarom wilt ge volstrekt, dat ik het eerst er in ga? vroeg ik ten einde raad.

— Waarom staat ge te draaien, tot ik er in ben?

— 't Spelletje heeft nu lang genoeg geduurd, zeide ik. Wat weet gij?

— En wat weet gij?

— Wie heeft 't u verteld? vroeg ik. Hij lachte.

— Eunice en Millie!... Meisjes kunnen toch nooit iets stilhouden.

— Die idioten! zeide Douglas, in volle oprechtheid. Kom, laten we liever onderzoeken, wat ze met ons bed hebben uitgehaald.

In 't donker zochten wij naar een vouw in het beddelaken of een andere hinderlaag.

— Ik vind niets, zeide Douglas eindelijk. Nu waag ik het erop, ik ben half bevroren.

— Pas maar op, waarschuwde ik broederlijk; steek uw beenen voorzichtig uit.

Zelf deed ik hetzelfde. Wij lagen beiden in een normaal opgemaakt bed.

— Vindt ge iets?

— Niemendal!

— Ze hebben het zeker toch niet durven wagen!

— Kerel, snapt ge 't nu nog niet? Dat is juist de grap.

Langzaam werd 't mij helder; dat was de grap, ons beiden voor den gek te houden.

Ik hoorde mijn broeder lachen en weldra stemde ik er mee in.

Dwazen, die wij waren. Mij hadden ze wijsgemaakt, dat ze Douglas een poets zouden bakken en hem, dat ze mij zouden beetnemen, die onschuldige schepeseltjes!

Ik kroop onder de dekens in een rampzaligen toestand; mijn vertrouwen in meisjes had ik verloren.

Berichten uit de Kolonie.

Gedecoreerd.

Het heeft Harer Majesteit behaagd ter gelegenheid van Hare verjaring ook eenige verdienstelijke Burgers en Ambtenaren onzer Kolonie met een ridderorde te vereeren.

De Gouverneur heeft Vrijdag telegraphisch bericht ontvangen, dat benoemd zijn:

de heer Mr. COHEN HENRIQUEZ, lid van den Raad van Bestuur, tot ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw;

de heer J. F. HAAIJEN, gouvernements-secretaris, tot officier in de Orde van Oranje Nassau;

de heer G. J. VAN GROL, gezaghebber van St Eustatius, tot ridder in de Orde van Oranje Nassau;

terwijl de heer C. B. J. WIJTENBURG, cipier der gevangenissen, begiftigd is met de zilveren medaille van de Orde Oranje Nassau.

Nog is bericht ontvangen dat de luit. ter zee 1e. kl. C. T. STEFFELAAR, aan boord van H.M. Zeeland, benoemd is tot ridder in de Orde van Oranje Nassau.

Aan al de geridderden onze oprechte gelukwenschen!

Zoo de geachte Familie van den Heer HENRIQUEZ niet nog pas onlangs in rouw was gedompeld, zouden de vele vrienden van den Heer MORDY C. HENRIQUEZ Z.E.A. zeker een serenade gebracht hebben, nu kon dit, helaas, niet plaats hebben.

Nood op de eilanden.

Te laat om nog opgenomen te worden in ons vorig blad deelde de Heer H. P. DE VRIES ons mede Vrijdagmorgen telegrafisch bericht ontvangen te hebben, dat de Directie der K. W. I. M. f 1000 en die der Curaçaosche Handel Maatschappij f 500 beschikbaar had gesteld voor de noodlijdenden.

Het Bestuur der Groep Ned. Antillen, aan wie deze bedragen werden overgedragen, zal in overleg treden met den Gouverneur ter verdeeling dezer gelden.

Aan beide Directies is oprechte dank gebracht voor deze Koninklijke Gift.

De Gouverneur heeft met de laatste mail van den heer A. G. BRAUNS, gepensionneerd West-Indisch ambtenaar, ontvangen een bedrag van f 225.—, dat door hem gecollecteerd is te Apeldoorn voor de noodlijdenden in deze kolonie, vooral die op *Curaçao* en *Bonaire*.

Bloemendag voor Curacao.

Naar aanleiding van den toenemenden nood op Aruba, Bonaire en Curaçao heeft het Centraal Comité uit het bestuur van de Vereeniging „Oost en West" en van het Algemeen Nederlandsch Verbond de volgende oproep tot de Nederlandsche Padvinders en Meisjesgezellen gericht:

Thans wordt u een kans geboden om aan het Vaderland te toonen, wie gij zijt en wat gij door uw organisatie vermoogt. Grijpt haar aan, snel, koen en met beleid.

Zooals u vermoedelijk bekend is, wordt er thans op sommige eilanden in onze West-Indiën, op Aruba, Bonaire en Curaçao, ten gevolge eener ongeëvenaarde, alles uitputtende droogte hevige nood geleden. Volgens het allerlaatste officieele rapport van den Gouverneur van Curaçao, bevestigd door een nader telegram, wordt de toestand steeds erger. Hulp is hier gebiedend noodzakelijk en helpen kunt ook gij.

Onze geliefde en geëerbiedigde Koningin heeft het denkbeeld geopperd om de dorre hei—maar die ó zoo mooi bloeien kan — aan te wenden voor het liefdadig doel, dat ons thans is voor oogen gesteld. Over een week staan onze heidevelden in vollen bloei.

Aan u, padvinders, thans de taak om die heidebloemen te verzamelen en in groote bossen naar uwe woonsteden te torsen.

Aan u, meisjesgezellen, of, waar die nog niet zijn, aan u, Nederlandsche meisjes, de opdracht om die bloemen met een oranje lint tot kleine tuiltjes samen te binden.

Sluit dan overal in het land uwe jonge krachten aaneen tot ééndaagsche gezelschappen om die tuiltjes voor een kleinigheid aan den man te brengen. Ieder plaatselijk gezelschap kieze hier den weg, die het beste tot een goede uitkomst zal leiden, maar de verkoop geschiede liefst overal op éénzelfden dag, den verjaardag van de Koningin.

Welaan Neerlands jongens en meisjes, gaat en doet uw werk. Gij vervult dan een wensch van uwe Koningin. Gedenkt uw spreuk. „Weest bereid"!

De Kolenprijs.

De correspondent van de „Times" te Cardiff verzekert dat de eigenaars van de kolenmijnen in Wales besloten hebben, den prijs van de steenkolen, bestemd voor de Fransche vloot met 1 shilling per ton te verhoogen.

De mijnbouw-maatschappijen achten dit noodzakelijk, omdat de exploitatiekosten — door de staking — dit jaar aanzienlijk hooger zijn dan andere jaren.

Koninginnefeest.

Het Koninginnefeest werd Vrijdagavond ingespeeld door de leden van het Philharmonisch-Orkest. Men kon zich, ter voorbereiding tot den verjaardag onzer sympathieke Vorstin, geen waardiger en delicater voorspel denken. Het gezicht alleen reeds dier gedistingeerde violen en der fijnwitte stokken in hun onafgebroken beweeglijkheid wekte tot 'n deftige feeststemming. En bovendien, de zeldzaamheid eener strijk-uitvoering in onze stad gaf aan dat concert 'n cachet van hooge bijzonderheid.

En deze eerste indruk werd niet verdrongen, doch veeleer verstrekt door het zeer goede spel dier ruim twintig musici, dillettanten en nieuwelingen in het orkestspel, maar reeds ver gevorderd in deze zoo veel-eischende kunst. Verschillende nummers o.a. de Tancred-ouverture, de wals uit „der Graf von Luxemburg", en de Carmen-fantasie, werden zeer goed vertolkt, ofschoon het luchtige, echt Rossini-achtige melodietje der eerste wat vlugger, en het Torero-lied der laatste wat energieker hadden gekund.

Jammer echter dat er zooveel schoons der teere violen-muziek te loor ging in het onbarmhartig windgeblaas. De voornaamste oorzaak hiervan was het geheel open-zijn der muziektent. Gelijk overal elders in Europa bij een openlucht-uitvoering van strijk-muziek dient de tent minstens voor twee derden afgesloten met houten schotten. De zwakke ongeproportioneerde bezetting van het orkest, zal de Heer BOSKALJON JR. zelf tot zijn spijt hebben moeten konstateeren. Och, dat de muzikale Curaçaoënaars dit gemis begrepen, en door persoonlijk mee te spelen of door financieelen steun het orkest in staat stelden zich te kompleteeren! Dan konden de onbrekende cello's en alt-violen worden aangeschaft, en de ordinaire turksche-trom vervangen worden door de meer gedistingeerde, haast onmisbare pauken.

Waarom plaatste zich de dirigent in 't midden zijner spelers, en niet aan de spits? Nu zag men eenigen der violisten, half den rug naar den leider gewend, voor eigen rekening spelen: dit maakt te veel 'n indruk van te goeder trouw, en schaadt min of meer de eenheid van het samenspel.

Doch ondanks deze gebreken, die door de omstandigheden noodzakelijk en daarom verschoonbaar zijn, heeft het concert van vrijdagavond ons veel doen genieten, waarvoor wij dirigent en spelers dankbaar zijn. En onze oprechte wensch is, dat het philharmonisch orkest zijn kracht door onafgebroken studie, ontwikkele, en zich, door den steun der kunstlievenden geholpen, spoedig tot een kompleet strijkorkest uitbreide.

Nog iets bizonders merkten wij dien avond op. De Politie hield het staande Publiek meer op een afstand en liet het een grooten elliptischen cirkel vormen, waarbinnen de wandelaars zich gemakkelijk konden bewegen zonder zich te ver van de tent te verwijderen, waardoor zij dus beter van de muziek konden genieten. Hoe het Publiek de goede bedoeling der Politie zoo aanstonds begreep, was ons een raadsel. Maar het liep als van een leien dakje. Ook deze ordelijkheid gaf een cachet van voornaamheid aan dit concert.

Den volgenden morgen werd bij het vallen van het schot de vlaggen en wimpels geheschen, terwijl de Militaire Kapel het volkslied speelde.

Het feest was blijde ingezet, de muziek kwam niet meer van de lucht.

Eerst het uittrekken van Zee- en Landmacht voor de parade, toen de Gouverneur in groot gala, de parade zelf en daarna het terugkeeren der troepen.

De aubade volgde, nadat de schooljeugd met vaandels en vlaggen, met wimpels en palmen met bloemen door de straten naar het Gouvernementshuis was getrokken. De Marine-kapel had hier de leiding. 't Klonk mooi dat frissche kinderkoor. Maar nauwelijks zijn de kinderen, de muziek voorop, weer naar huis gebracht, of de Autoriteiten in deftig zwart met ridderorden versierd, of in goud gegaloneerde uniformen, verzamelen zich op het Gouvernementshuis voor de audientie. De Edelgrootachtbare Heer Mr. J. B. GORSIRA bracht op hartelijke en welsprekende wijze den gelukwensch namens de bevolking over, waarvoor de Gouverneur dank zeide. De meeste Heeren trokken toen naar de Societeit „De Gezelligheid" of „Curaçao" om bij de plechtige ontvangst van den Gouverneur tegenwoordig te zijn. Middelerwijl waren de volksfeesten in vollen gang, hadden een goed verloop en hielden er de vroolijkheid in.

Een prachtig idee der Feestcommissie is het geweest het orgeldraaien van het program te schrappen. Er was nu wel minder lawaai op straat, maar de orde en netheid bleven gehandhaafd. De Commissie heeft medegewerkt om de draaiorgels meer en meer in discrediet te brengen. Werden vroeger deze orgels meer malen bij nette danspartijen gebruikt, thans hooren zij alleen nog thuis bij partijtjes van het minste allooi. Het nette Publiek schaamt zich voor een orgel. Bravo! We gaan vooruit!

Des namiddags om vijf uur had de voetbalmatch plaats op het prachtig terrein bij het Militair Tehuis. Wij waren zeer teleurgesteld toen wij vernamen dat niet de „Republic" tegen „Volharding", maar de leden van „Republic" onderling zouden spelen. Daaraan meenen wij het dan ook te moeten toeschrijven dat er weinig animo was én bij de spelers én bij het publiek, dat echter vrij talrijk was opgekomen.

Het spel dat wij te zien kregen, was niet slecht. Als men in aanmerking neemt, dat de eene partij blijkbaar sterker was dan de andere, dan mag men den verdediger der verliezende partij de hulde niet onthouden die hem toekomt. Deze immers moest wel drie keer missen, maar veel meer keeren werd de aanval op zijn goal tevergeefs gedaan. Daarenboven bezorgden eenigen van zijn partij hem meermalen een corner, die gewoonlijk juist door zijn vlugheid geen nadeelige gevolgen opleverde. En het mooie samenspel tusschen de twee buitenvoorwaarts der tegenpartij zou nog heel wat meer doel getroffen hebben, als de keeper niet geregeld op zijn post had gestaan.

Uit het verdienstelijk spel van sommigen, dat echter niet tot zijn recht kwam daar dezen veelal met minder goede spelers moesten samenspelen, bleek ons duidelijk dat Republic een mooi elftal naar voren zou kunnen brengen, dat in een match met de „Volharding" mooi spel zou gegeven hebben. Na den wedstrijd was de stand 3 — 0

Een mooi en sterk spel ontstaat door samenwerking en hoe meer de spelers er op uit zullen zijn om ieder voor zich de eer te hebben een goal te maken, des te slechter spel zal men te zien krijgen.

Ieder moet op den aangewezen post blijven, men moet samen den bal langs de tegenstanders heen drijven en aan het doel gekomen, wijzen de omstandigheden uit wie hem er in zal zetten. Maar het bereiken van het doel is het werk van allen. En dat deze opmerking waarheid bevat, blijke ook hieruit dat GÖBEL, de uitstekende doelverdediger van het Nederlandsch elftal, als Keeper nooit een goal gemaakt heeft, terwijl men algemeen van gevoelen is, dat de Nederlanders toch hoofdzakelijk aan hem hun voornaamste overwinningen te danken hebben.

Misschien dat de mooie verguld zilveren medaille *ter herinnering aan het Koninginnefeest 1912*, door de feestcommissie uitgeloofd de Heeren van *Republic* aanspoort dien eersten prijs, hun zoo dierbaar, eens op 't spel te zetten en een kansje te wagen in edelen wedstrijd met de leden van *Volharding*.

Behouden zij de medaille dan heeft deze dubbel waarde gekregen, wat op een bijbehoorend protocol moet worden aangeteekend, verliezen ze den eersten keer, een revanche-partij zal hun eer des te grooter maken.

Allo! Heeren van *Republic*, durven jullie het aan!

Maar laat het vooraf aankondigen, opdat het Publiek volop genieten kan van een echten voetbalwedstrijd.

Het Concert der Weesjongens van Sta Rosa had zeer veel volk gelokt en, zoolang het vuurwerk niet werd ontstoken, speelden de weezen goed, maar na achten hadden zij meer oog voor 't vuurwerk dan voor hun noten. 't Vuurwerk was dan ook oogverblindend en oorverdoovend. 't Was mooi.

Hr. Ms. *Zeeland* lag feestelijk verlicht midden voor den mond van het Schottegat en wierp zijn zoeklichten over de stad.

De Gouverneur hield een bal dat zeer druk bezocht was.

De soldaten

hielden Maandagmorgen feest. Wedstrijden in het roeien en zwemmen etc. Den geheelen dag was er muziek 't fort.

Een aardige Attentie.

De Curaçaosche Hoffotografen SOUBLETTE & FILS als altijd met hun toestel present waar iets aardigs te kieken valt, hebben natuurlijk ook van de plechtige opening van het Militair Tehuis de noodige foto's gemaakt.

Een aardige attentie was het nu van deze heeren om van het resultaat hunner arbeid een drietal zeer mooie Foto's, respectievelijk in beeld brengende de autoriteiten in wier tegenwoordigheid de opening plaats vond, een groep onderofficieren en een van de minderen van Zee- & Landmacht, aan het Bestuur ten geschenke aan te bieden.

Het Bestuur heeft de foto's in nette lijsten laten zetten en zoo zullen ze een keurige versiering vormen niet alleen, maar ook een prettige herinnering blijven aan de feestelijke opening van het nieuwe Militair Tehuis.

Doktersnood.

Dr. ODUBER doet, wat hij kan, maar is alleen niet in staat, de ± 1000 zieken van Aruba te bezoeken. Dringend vraagt men ons de aandacht van het Bestuur te willen vestigen op het overgroot aantal scheurbuiklijders op Aruba, terwijl slechts één geneesheer voor hen kan zorg dragen.

Op informatie uitgaande beweerde men, dat in zeer veel gevallen een geneesheer toch weinig doen kan bij dergelijke zieken, die meer behoefte hebben aan goed drinkwater, wijn en plantaardig voedsel.

Nu er van Nederland zooveel geld komt voor de arme zieken, zou het misschien aanbeveling verdienen een gedeelte te besteden aan deze natuurlijke geneesmiddelen, indien althans de Geneeskundige Raad van hetzelfde oordeel is als onze zegslieden.

Een dokter meer voor Aruba zou heelemaal geen weelde zijn, maar 't gaat nu eenmaal niet, op Curaçao hebben we zelf gebrek.

Of zou Suriname ons misschien voor een paar maanden kunnen bijspringen?

We vragen buitengewone middelen, dat weten we, maar de toestand is ook buitengewoon en een groote wonde is niet met een klein pleistertje te heelen.

C. T. C.

De Curaçaosche Tennis-Club bleef ook niet stil. Ook deze hield Maandag ll wedstrijden en speelde 's avonds de slotpartijen, terwijl uitreiking der prijzen plaats had onder het muziek der Marine-kapel, met een Bal Champêtre tot slot en illuminatie der banen.

De Jantjes wisten er de vroolijkheid in te houden en speelden bij het naar huis gaan *Piet Hein*.

Sisal.

De Vertegenwoordiger der Eerste Sisal Cultuur Maatschappij, de Heer C. S. GORSIRA JPEz., heeft ons in de gelegenheid gesteld, met hem ons aan te sluiten bij DR. CRAMER en den Heer DUSSEL tot een bezoek aan „Mount-Pleasant."

Alles was daar in volle actie. De aanhoudende droogte heeft de wenschelijkheid van kunstmatige irrigatie bewezen.

Op verschillende plaatsen was men druk bezig met het uitgraven of omranden van putten, het opstellen van windmolens, of het metselen van reservoirs. Een paar honderd Hectare zijn al onder sisal gebracht. Na de felle buitengewone droogte staat men verstomd, dat de meeste plantjes nog in leven zijn, sommige gedeelten er zelfs frisch uitzien. Waar op zwarten grond geplant werd, is de sisal bijna overal doodgegaan. De roode gruisgrond schijnt de meest geschikte voor deze cultuur. Nu, dergelijke grond is er in overvloed.

Op de kweekbedden staan duizenden plantjes flink opgeschoten, frisch en gaaf, gereed om uitgezet te worden in het open veld, als er maar regen komt.

Wij zagen daar ook ploegen met een *cultivator*, een ploeg zonder schaar, maar in plaats daarvan voorzien van vijf krabbers, die den grond vrij diep en geregeld omwoelen, dieper dan met tjappen mogelijk is. De ploeg werd door 2 ossen getrokken, maar bij kleiner terrein zou men het best met een ezeltje af kunnen, zelfs is menschentrekkracht voldoende. *Mount Pleasant* kan een modelplantage worden, de meer methodische werkwijze, welke daar wordt ingevoerd, zal zeer zeker navolging vinden op andere plantages, misschien zelfs ook bij kleinere landbouwers.

Methodische administratie is het eenig redmiddel voor den landbouw op Curaçao. Geen cent uitgeven zonder verantwoording, geen halve cent meer dan noodig is.

Zooveel mogelijk het systeem van taakwerk onder de werklieden invoeren. Aangenomen werk controleert zich zelf, geeft meer verdiensten aan den arbeider en meer profijt aan den plantagehouder.

Wij wenschen de Eerste Sisal Cultuur Maatschappij veel succes, het is een proef, die echter wel kans van slagen heeft.

Officieele berichten.

Aan de onderwijzeres aan de Wilhelminaschool alhier, Mej. S. A. M. NEUMAN is tot herstel van gezondheid, veertien dagen verlof verleend; en Mej. B. PRINCE, in het bezit van de akte voor onderwijzeres 3de klasse, is gedurende den verloftijd van Mej. NEUMAN, werkzaam gesteld aan de Wilhelminaschool alhier.

Mej. CORNELIA SUPRIANA GOMEZ is tijdelijk belast met de functiën van hoofdvlechtster aan den te Oranjestad op Aruba op te richten vlechtcursus voor volwassenen.

De geneesheer, belast met de armenpraktijk en met het verleenen van verloskundige hulp aan onvermogenden in het stadsdistrict bewesten de haven en in het derde district alhier, T. J. G. GAERSTE wordt met ingang van 1o. September a. s. in activiteit hersteld; en de geneesheeren M. C. HENRIQUEZ en PH. F. HDEASETH, MÖLLER, eervol ont-

heven van de verdere waarneming der betrekkingen van Dr. GAERSTE voornoemd.

Aan den veldwachter op Bonaire A. Martinus is tot verder herstel van gezondheid een eene maand verlofsverlenging verleend.

Aan den opzichter bij het Departement van Openbare Werken allier J. J. Klaversteyn is tot herstel van gezondheid, eene maand verlof verleend.

Marktbericht van den Curacaoschen Handelsbond.

Van 6 September 1912.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.........	0 22
ZOUT per vat van 180 K.G.........	f 0 80
DIVIDIVI per K.G.........................	„ 0 05
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0 76
id. per KG. 2e kw.	„ 0.60
HUIDEN per K.G............................	„ 0.60
GEITENVELLEN per K.G.............	„ 1.20
WOL per K.G................................	„ 0.12
SCHAPENVELLEN per stuk.........	„ 0.50
BEENDEREN per K.G...................	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.............	„ 0.05
STROOHOEDEN (hiptjapa):	
Kwaliteit No. 1..........per dozijn	„ 4—
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„ 4.1½
„ „ 2 „ „	„ 5.—
„ „ 3 „ „	„ ——
„ „ 3 „ „	„ ——
„ „ 4 „ „	„ 7.—
„ „ 5 „ „ OLA	„ —.—
„ „ 6 „ „	„ 9.75
„ „ 7 „ „	„ 9—
„ „ 8 „ „ OLA	„ —10
„ „ 9 „ „	„ 12. 50
„ „ 10 „ „ OLA	„ 10.80
„ „ 11 „ „	„ 15
„ „ 12 „ „ OLA	„
„ „ 13 „ „	„
„ „ 14 „ „ OLA	„
„ „ 15 „ „	„ 18

Ratten en Muizen.

Gedurende de laatste 14 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd:

146 ratten
765 muizen.

Muziekuitvoering.

te geven door de Militaire Kapel Zondagavond om 7.30 OVERZIJDE.

PROGRAMMA.

1 Belle Giorno ...... Pas Red ...... Cossetti
2 Fantaisie sur L'Elisire d'Amore .. Donizetti.
3 La Serenata .... Valse .... O. Metra.
4 Adieux a Cordoue .. Ouverture .. Guillement.
5 Berliner Luft ...... Marsch ...... P. Lincke.
6 Im Camp ...... Medley of War Songs ...... [J. Boskaljon.
7 Colibri ... Polka pour piccolo .. C. Boskaljon.
8 Tu Imagen .. Danza .. (le uitv.) J. Campos.
9 De werkstaking der muzikanten .. Marche [Burlesque ...... Ch Geng.

Plaatsgebrek

noodzaakt ons verschillende berichten te bewaren tot de volgende week.

INGEZONDEN MEDEDEELINGEN.

Een goed ding.

Elders in ons blad publiceeren wij een advertentie van een toestelletje, dat „De Breimachine" genoemd wordt en ongetwijfeld van groot nut is.

Met dit toestel, dat wij sterk aanbevelen, kan zelfs een kind omgaan, waardoor het vlug en netjes een paar kousen of een of ander stuk ondergoed kan breien of verstellen, al zijn ze in nog zoo'n slechten staat.

Niemand kan het nut ontkennen, dat dit toestel brengt in elk huisgezin, of in de woning van particulieren. Het is voldoende om slechts een oogenblikje het machinetje in werking te brengen, en wat niet meer te verstellen scheen wordt als nieuw gebreid.

De Breimachine, welke snel al de markten veroverd heeft, kan als onontbeerlijk beschouwd worden in ieder huisgezin, om een groote help te zijn voor een zorgzame en zuinige huismoeder.

De Maatschappij Patent Magic Weaver, Paseo de Gracia, 97, — Barcelona, Spanje, verzendt de Breimachine vrij van verdere kosten tegen den geringen prijs van twee dollar.

Denk goed aan de voordeelen, welke dit toestel u verschaffen kan en als gij schrijft aan bovengenoemde firma om een breimachine, zet er dan bij dat ge het advertentie gelezen hebt in de

„AMIGOE DI CURAÇAO".

Uit de naburige Republieken.

NICARAGUA.

350 man infanterie en marinesoldaten Panama hebben bevel ontvangen zich naar Corinto in te schepen, ten einde de Amerikaansche strijdmacht te Managua te versterken.

De opstandelingen zijn aangemaand, onmiddelijk de stoomschepen terug te geven, die dienst doen op een aan de spoorwegen behoorend meer, en die aan een Amerikaansche maatschappij toebehooren.

MEXICO.

Onlangs hebben 1800 man regeeringstroepen eene beslissende overwinning behaald op 250 opstandelingen in een tweede gevecht bij Djitos.

De commandant der regeeringstroepen meldt dat zijne cavalerie den terugtocht aan 500 opstandelingen af sneed en deze nagenoeg tot den laatsten man afmaakte.

De rest der opstandelingen vluchtte naar Casas Grandas, met achterlating van drie kanonnen en eene groote hoeveelheid munitie en levensmiddelen.

Gelijk gemeld is, werd den opstandelingen ten laste gelegd, dat zij twee vreemdelingen in den staat Sonora door ophanging van het leven zouden hebben beroofd. Die vreemdelingen zouden Duitsche onderdanen zijn. Op verzoek van den Duitschen gezant te Mexico deed de Amerikaansche gezant ter zake een onderzoek instellen. Ook de Mexicaansche minister van buitenlandsche zaken gaf last tot het houden van een onderzoek, dat aan den betrokken gouverneur der provincie Sonora is opgedragen.

HAITI.

Revolutie op Haiti.

De door een telegram gemelde kruit-ontploffingen te Port-au-Prince, die den brand in het paleis veroorzaakte, waarbij president Leconte om het leven kwam, is blijkens berichten uit de Haïtiaansche hoofdstad aan moedwil te wijten. Ze is nl. het werk van de revolutionaire partij op Haïti, die op die wijze een wijziging in de regeering wil gebracht zien.

De werking van de ontploffing was zoo hevig, dat van het geheele paleis nog slechts eenige muurstukken overeind staan. Nadat de eerste ontsteltenis, door de ontploffing teweeggebracht, wat tot bedaren was gekomen grepen de partijgangers van Leconte naar de wapens en begonnen op de aanhangers van Tancré te schieten. De militairen gingen dadelijk naar de zijde van den nieuwen candidaat voor het presidentschap over en onderdrukten binnen een uur het oproer. De verkiezing van den nieuwen president verliep zoo buitengewoon vlug, dat een groot deel der bevolking van Port-au-Prince niet goed wist, wat er eigenlijk in de hoofdstad gebeurd was.

Volgens sommige berichten, die echter nog bevestiging behoeven, moet de ontploffing zoo geweldig geweest zijn, dat niet minder dan 400 personen gedood en gewond werden.

Eerst in het aan het paleis grenzend kruitmagazijn ontstaan, sloeg ze naar het paleis zelf over, in den kelder waarvan enorme hoeveelheden ammunitie lagen. Eeen reeks explosies volgden nu, die een uur lang duurden. De brandweerlieden waren daardoor niet in staat het tooneel van den brand te bereiken.

Al de familieleden van den president waren in het paleis, toen de ontploffing plaats greep, maar werden allen gered.

Men kan zich wel een voorstelling maken van de paniek, die in de stad moet geheerscht hebben. Alle huizen stonden te schudden. De nabij het paleis gelegen woningen werden onmiddelijk ontruimd.

Wat nu de gevolgen van dezen revolutionairen aanslag zullen zijn is moeilijk te voorspellen. In alle geval is 't zeer onwaarschijnlijk, — gezien de toestanden, die in de negerrepubliek heerschen, die pas nog het vorige jaar een revolutie heeft meegemaakt — dat thans niet een nieuwe strijd der „generaals", zooals de soldatenleiders, die in Haïti om de heerschappij strijden zich noemen, te vreezen is.

De politieke verwarring, te midden waarvan Leconte het vorige jaar tot president gekozen werd, was zoo groot, dat vaak een waar schrikbewind heerschte, ter dood veroordeelingen aan de orde van den dag waren en ten slotte Engelsche en Duitsche matrozen aan land gezet moesten worden om de belangen en eigendommen der blanken te beschermen, terwijl de Amerikanen met een sterke vloot voor Port-au-Prince verschenen.

De toenmalige president Simon ruimde na korten strijd het veld aan zijn tegenstanders, „generaal" Fermin en „generaal" Leconte.

Zooals bereids gemeld, werd Leconte den 16en Augustus 1911 tot president gekozen. Bekend was van hem slechts, dat hij onder president Alexis Nord minister van binnenlandsche zaken was geweest en zich door het meedoogenloos neerschieten zijner tegenstanders had gehaat gemaakt.

Door zijn dood is de gespannen verhouding tusschen Haïti en Santo Domingo verbeterd.

Advertentien.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 31 AUG. — 14 SEPT.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Venezuela	J Montero	31 Aug.	Maracaibo	1 Sept.	La Guayra
Maracaibo	G W Goodman	31 „	New-York	31 Aug	Maracaibo
Pr Willem 1	A Nyboer	31 „	Amsterdam	1 Sept	New-York
Merida	A Johanson	2 Sept.	Maracaibo	2 „	La Guayra
Venezuela	J Montero	3 „	La Guayra	3 „	Maracaibo
Merida	A Johanson	4 „	La Guayra	5 „	Maracaibo
Maracaibo	G W Goodman	5 „	Maracaibo	5 „	New-York
Philadelphia	H Highborn	5 „	New-York	5 „	La Guayra
Venezuela	J Montero	7 „	Maracaibo	8 „	La Guayra
Fred Hendrik	H J v d Goot	8 „	New-York	9 „	Amsterdam
Venezuela	J Montero	10 „	La Guayra	10 „	Maracaibo
Philadelphia	H Highborn	10 „	La Guayra	11 „	New-York
Merida	A Johanson	11 „	Maracaibo	11 „	Maracaibo
Zulia	S S Morris	14 „	New-York	14 „	Maracaibo
Prins Maurits	P Koningstein	14 „	Amsterdam	15 „	New-York
Venezuela	J Montero	14 „	Maracaibo	15 „	La Guayra
Venetia	C Segebarth	3 Sept	Hamburg	7 Sept	Hamburg
Engineer	Llewellijn	6 „	Liverpool	4 „	Galveston
Rossum	Teenstra	3 „	Aruba	3 „	Rotterdam
Città di Torino	A Poggi	5 „	Colón	5 „	Génova
Niederwald	Schubarth	6 „	Colón	6 „	Hamburg
Frednes	Anderson	7 „	Demerara	? „	Trinidad

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Mario H	31 Aug.	Aruba	*Virginia H*	4 Sept.	Vela de Coro
Refugio H	2 Sept.	Aruba	*Refugio H*	2 „	Aruba
Saeta V	5 „	VeladeCoro	*Meteor H*	6 „	Maracaibo
Yane H	5 „	Cuba	*Marg Sofia C*	4 „	Rio Hacha
9 de Abril H	6 „	Aruba	*Maria D*	5 „	Sanchez
Virginia H	7 „	Vela deCoro	*Fama D*	6 „	S P de Macoris
Venezuela H	7 „	Bonaire	*Mario H*	5 „	Rio Hacha

N. B. We geven ook van het S. S. **VENEZUELA** steeds op de dagen van aankomst en vertrek volgens zijn ITINERARIO. Iedereen weet dat het S S Zaterdags hier aankomt van Maracaibo en ook weer Zaterdags vertrekt naar La Guayra in plaats van Zondags zooals het vaarplan te lezen geeft.

Drukker:
B. L. BOGAERS.